

A vöröslámpás ház³¹

HUNYADY SÁNDOR

Az ezerkilencszázados évek elején, mély békében történt, Kolozsváron, hogy egy Kelepei nevű másodéves bölcsész, a „Gerendás”-nak keresztelt, Búza uccai nyilvánosházban aludt. [...]

Kolozsvár nemes kedvessége még ezeket a szomorú (ámbár miért szomorú?) helyeket is tündéri és költői vonásokkal ruházta föl. Sajnálom, hogy az ilyen alantas témában is muszáj hazafiasnak lennem, de kétségtelen, hogy főleg a magyar természet úriassága miatt volt annyira választékos, szinte gyengéd a hang e házakban, hogy az néhol már a humor határát súrolta. Ugyanis a házak vendégei általában olyan hölgyeknek kijáró udvariassággal foglakoztak az eleven portékával, hogy a szegény, pénzért kapható lányok jóformán elfelejtkezhettek mesterségükről. Finoman bántak velük, finomak lettek ők is. Ez törvényszerű. [...]

Színházba jártak a lányok, tízes, tizenkettes csoportokban. Megtöltöttek egymás mellett két második emeleti páholyt. Csak abból látszott, hogy ők mások, mint a többi publikum, hogy szerényebbek voltak, csaknem félénkek. Mintha mohamedán nők lennének, akik nemrégén szabadultak föl és fátyolhoz szokott arcuk még félne a fénytől, a szünetekben zavart alázattal húzódtak vissza, páholyuk homályos hátterébe.

Március 15-én pedig kokárdával a mellükön, szerényen megbújva az óriási tömegben, testületileg kivonultak a Főtérre, a Fadrusz-szoborhoz.³²

³¹ Cs. Szabó László megállapítása Hunyady novelláskötetéről: „Hunyadi (!) példája mutatja, hogy ráadásul a legjobb értelemben vett boulevard-irodalmat is átfinomítottuk a nyelvünkre. (A vöröslámpás ház. *Nyugat*, 1937. 3. sz.) – Asztalos Lajos kolozsvári helytörténésztől, aki kikutatta a ház tulajdoni lapjait is, tudjuk, hogy a ház „a Búza utca elején, bal oldalt, és végén, a Fogoly utca sarka előtt és sarkán. Előbbit a függőfolyosót tartó gerendák miatt Gerendásnak, utóbbit a szalonban levő nagy tükör alapján Tükrösnek mondták. A Forduló utcai mellett ez volt a legelőkelőbb. Érdekes, a rendszabályban foglaltak ellenére, hogyan lehetett akkoriban férfi bordélyház tulajdonos?”

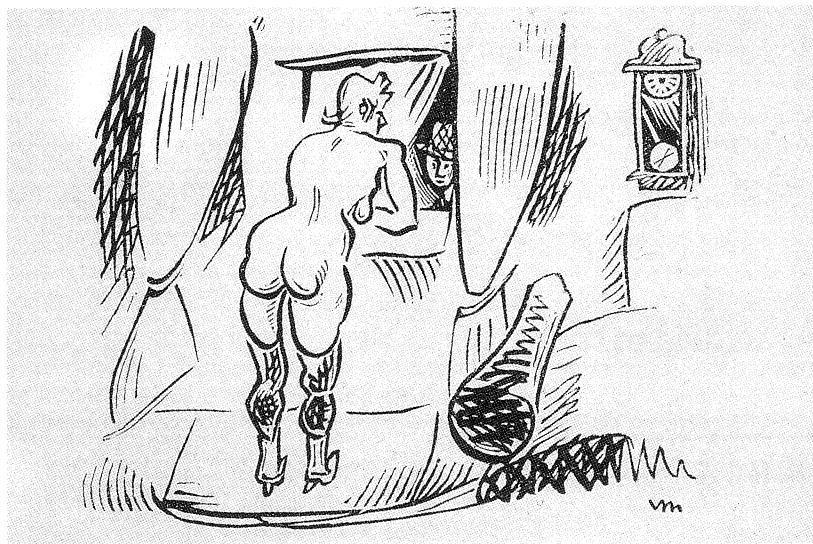
1914: „Dömötör János bordélyház tulajdonos]. Buza utca 12.” [...];

„Stróba Józsefné ház]b[irtokos]. bordélyház]tulajdonos]. Buza utca 13. Távb[eszélő].

5–23.” [...];

„Gradicsai Anna bordélyház tulajdonos]. Buza utca 15–19.”

³² Azaz Fadrusz János Mátyás király lovas bronzszobra (1902).

Major Henrik: *Kis husom!*
Budapest, 1921.

A kép aláírása: „Gyere be, kis husom, jól fogsz élvezni, ahogy te akard!” – Major Henrik (1898–1948), a kor híres rajzolója, karikatúristája és festője volt. A Tanácskormány bukása után Nyugat-Európában és Amerikában élt. Bordélyalbuma számozott példányban jelent meg, 30 erotikus fametszetet tartalmaz.

Egyetem volt a városban. És a lányok hallani akarták a szónokokat, látni akarták a fiúkat, akik közül néhányat ismertek és szerettek. Szerettek szerelemmel és szeretettel, a léleknek azzal a túlradó rajongásával, ahogyan csak ifjakat lehet szeretni, diákokat.

[...]

A szalónban volt terítve, kilenc lánynak, a mutternek meg Kelepeinek. Reggeltől délig szelőztették a szalónt. Aztán friss tüzet raktak a hidegben. Végül elégettek egy csipet tömjént, hogy még az emléket is elnyomják a sok éjszakai cigarettafüstnek. Mindezekről a dolgoktól olyan hangulat lett a szalónban, mint szilveszter után azokban a szobákban, ahol éppen az előbbi napon szedték le a karácsonyfát és a levegőben még maradt valami nyoma az égett fenyő és a viaszgyertyák szagának.

Az asztalfőn a mutter ült. Ötven körüli, asztmás, kövér, nagy nő volt. De többet mutatott. Szürkülő haja a feje tetején, az akkori divat szerint magas kontyba volt rakva. Különbben is rendesen, tisztán, közép-polgári divat szerint volt öltözve. A nyakában, hosszú ezüstláncon cvikker lógott.

A homlokán egy, az állán két nagy, sörtés szemölcs barnállott. A szájában porcellánfehéren ragyogott hamis fogsora. Ilyennek képzel az ember egy méltóságára adó, berlini zongoratanárnőt, aki szeret szigorúan bánni a növendékeivel.

(Hunyady Sándor: A öröslámpás ház. Budapest, 1937. 5., 6., 10., 11.)

Az alvilági kérő

HUNYADY SÁNDOR

Valószínű, hogy a pénzért kapható nők piacán éppen a legkomiszabb szemét kerül fölül. A legönzőbb, a leghidegebb, a legszemtelenebben követelő. Persze elég hozzá egy kis butaság, lustaság vagy falánkság, hogy lent maradjon a sors mélységeiben az ilyen lány. Mégis legtöbbször valami ijedten rejtegetett kicsinységi érzés a sikertelenség oka. [...]

Ebbe a szalónba is Freud kellett volna... De elég sem lett volna Freud, maga Jézus kellett volna hozzá talán, hogy jószágos szavával visszaadja a kilenc mindenbe belényugodott, csipogó lány emberi önérzetét. [...]

Olyan zaj volt a szalónban, mint egy madárkereskedésben. A lányok kotkodácsoltak az asztal körül. Válogatottan szép lányok voltak, fiatalok. Szőkék, barnák, feketék, mindenféle gyártási árnyalatban, amit csak kínálhat Erdély. Volt közöttük ritkaságnak, egy lángvörös hajú, szeplős félbolond zsidólány is, akiről minden társnője tudta, hogy mérgeket dugdos a fiókjában. „Ha huszonnégyéves lesz, be fogja venni. Megesküdött rá, hogy nem fog megöregedni.”

A nappali világosságában, az álom után, kipihelve, frissen, festéktelenül, koszorúba csavart hajjal vagy bekötött fejjel [...] olyan csinosak, kedvesek voltak e lányok, hogy szinte meg kellett rendülni példátlan olcsóságukon.

A Grand Café „Maláta” nagykávéház a kültelken volt. Fontos és sűrűn lakott, de rendkívül szegény, piszkos uccában. A sarki rendőrposzt állandó gyanúval nézte a kávéház bejáratát. Züllött kávéház volt a „Maláta”. Asztalai körül látszott meg legjobban, hogy termeli a nyomor a bűnt. A törzsvendé-